

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 43075**Nom:** Protecció radiològica en medicina**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 5**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2140 - Màster Universitari en Física Mèdica	Facultat de Física	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2140 - Màster Universitari en Física Mèdica	Dosimetria i protecció radiològica	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

CIBRIAN ORTIZ DE ANDA ROSA MARIA

DIEZ DOMINGO SERGIO

ABAD MOCHOLI DIEGO

RESUM

La protecció radiològica és una disciplina científicotècnica que té com a objectiu genèric la protecció de les persones i el medi ambient contra els efectes nocius que poden resultar de l'exposició a radiacions ionitzants.

En aquesta assignatura es descriuen els principis fonamentals de la protecció enfront de les radiacions ionitzants modificades en el camp mèdic, tant en els procediments diagnòstics com terapèutics, que es descriuen en les assignatures de "Aspectes físics de la radioteràpia" i "Sistemes d'imatge per el diagnòstic mèdic".

egreve;dic".

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2140 - Màster Universitari en Física Mèdica

Accedir a ferramentes en l'àrea de Física que puguen ser susceptibles d'aplicació a la Medicina i valorar la seua aplicabilitat i interès.

Adquirir una actitud crítica que li permeta emetre judicis argumentats i defensar-los amb rigor i tolerància.

Analitzar de forma crítica tant el seu treball com el dels seus companys.

Aplicar los modelos físicos de cálculo de dosis.

Elaborar una memòria clara i concisa dels resultats del seu treball i de les conclusions obtingudes.

Integrar los criterios generales de protección radiológica.

Manejar los detectores de radiación.

Planificar i gestionar la utilització de les tècniques fisicomètriques tenint en compte els principis bàsics de control de qualitat, prevenció de riscos, seguretat i sostenibilitat.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autòdrida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a

partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Realizar el cálculo de barreras.

Realizar el control de calidad de equipos radiológicos.

Saber redactar i preparar presentacions per a posteriorment exposar-les i defendre-les en públic.

Seleccionar la instrumentació apropiada per a l'estudi a realitzar i aplicar els seus coneixements per a utilitzar-la de manera correcta.

Ser capaços d'accedir a ferramentes d'informació en altres àrees del coneixement i utilitzar-les apropiadament.

Ser capaços d'accedir a la informació necessària (bases de dades, articles científics, etc.) i tenir prou criteri per a la seua interpretació i utilització.

Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.

Utilizar la tecnología implicada en la producción y posterior detección de las radiaciones ionizantes.

Valorar el binomio riesgo-beneficio asociado a las técnicas físicas aplicadas al diagnóstico y la terapia, buscando optimizar el beneficio y minimizar el riesgo.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció al sistema de protecció radiològica

Objectius de la protecció radiològica

Fonaments legals

Organismes amb responsabilitat en matèria de protecció radiològica

2. Magnituds i unitats en Protecció Radiològica

Magnituds dosimètriques en Protecció Radiològica

Magnituds operacionals

Avaluació de l'exposició a la radiació

3. Interacció de la radiació amb la matèria des del punt de vista de la protecció radiològica

Radiació ionitzant i no ionitzant
Transferència i dipòsit d'energia
Efectes físics i químics de la radiació

4. Aspectes biològics de la protecció radiològica

Interaccions de la radiació amb cèl·lules i teixits
Efectes somàtics estocàstics i deterministes
Efectes genètics
Estimacions de risc

5. El sistema de protecció radiològica

Tipus i categories d'exposició
Identificació d'individus exposats
Principis de protecció radiològica: Justificació, optimització i aplicació de límits de dosi
Restriccions de dosis i nivells de referència

6. Protecció Radiològica Operacional

Principis fonamentals de la PR operacional

- Prevenció de l'exposició: avaluació prèvia, classificació i senyalització de zones, classificació de treballadors experimentats, informació i formació.
- Nota de l'exposició: vigilància de l'ambient de treball, vigilància individual, registre i notificació de resultats
- Vigilància sanitària dels treballadors metges
- Mesures de protecció per als membres de el públic
- Serveis de PR i UTPR

7. Disseny de blindatges estructurals

Blindatges per a fonts emissores de partícules alfa i beta
Blindatges per a fonts emissores de fotons
Blindatges per a instal·lacions de raigs X
Disseny d'instal·lacions de radiodiagnòstic

Normativa legal
Protecció radiològica dels pacients

8. Protecció radiològica en radiodiagnòstic

Normativa legal
Criteris de qualitat en radiodiagnòstic
Programa de garantia de qualitat
Programa de control de qualitat de l'equipament

9. Protecció radiològica en l'ús de fonts no encapsulades

Radionúclids més usats en Medicina Nuclear
Sistemes de mesura
Disseny d'instal·lacions
Protecció radiològica operacional
Criteris de qualitat en medicina nuclear

10. Contaminació radioactiva

Tipus de contaminació
Descontaminació de persones contaminades internament o externament.
Descontaminació de zones i equips

11. Gestió dels residus radioactius

Classificació dels residus radioactius
Principis de gestió de residus radioactius
Desclassificació i evacuació de residus radioactius
Protecció radiològica basada en el disseny de l'embalum de transport
Protecció radiològica basada en procediments administratius i operacionals: Senyalitzacions, etiquetatge dels embalums, límits de contaminació superficial

12. Disseny de blindatges estructurals en radioteràpia

Disseny d'instal·lacions de radioteràpia
Blindatges per a instal·lacions de radioteràpia
Laberints en instal·lacions de radioteràpia
Protecció contra neutrons

16. Pràctiques de laboratori

Control de qualitat d'una instal·lació de raigs X amb fins de diagnòstic mèdic
Calibratge d'un monitor de radiació ambiental

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Laboratori	20,00
Total hores	50,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	25,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	75,00

METODOLOGIA DOCENT

S'exposaran els temes des d'un punt de vista teòric i en forma de classe magistral on line.

Els alumnes hauran de presentar les solucions a una col·lecció de problemes proposats.

Pràctiques de Laboratori presencials Després de la realització de les pràctiques cada alumne presentarà una memòria

Qüestionaris tipus test sobre els temes teòrics

teòrics>

AVALUACIÓ

L'assistència a les pràctiques presencials és obligatòria per a poder aprovar l'assignatura tant en la primera com en la segona convocatòria.

Primera i segona convocatòria:

- Examen escrit sobre els continguts desenvolupats en les classes teòriques i pràctiques de l'assignatura. 60%
  - Examen de teoria: 10 preguntes tipus test (2,5 punts)
  - Entre 2 i 4 preguntes curtes de raonament (2,5 punts)

- Examen de problemes: 2 problemes (5 punts)
- Avaluació de les memòries de pràctiques, butlletins de problemes, qüestionaris i la participació activa en les classes teòriques i pràctiques. 40%

La nota mínima de l'examen escrit per a fer mitjana amb la resta d'activitats (pràctiques, butlletins de problemes, etc.) serà de 2,4 sobre 6 (4 sobre 10).

La nota mínima per a aprovar és un 5.

La còpia o plagi manifest suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. S'ha de tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel **Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València** (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83.pdf>

BIBLIOGRAFIA

- B. Dörschel, V. Schuricht, J. Steuer, The Physics of Radiation Protection, Nuclear Technology Publishing, 1996
- Jamie V. Trapp and Thomas Kron. An introduction to Radiation Protection in Medicine. (2008)
- ICRP. Publicación 103. The 2007 Recommendations of the International Commission on Radiological Protection. Annals of the ICRP (2007)
- NCRP report No. 147. Structural Shielding design for medical X-ray imaging facilities. (2004)
- NCRP report No. 151. Structural shielding design and evaluation for megavoltage X- and gamma-ray radiotherapy facilities. (2005)

- IAEA Safety Reports Series No. 47. Radiation Protection in the Design of Radiotherapy Facilities. (2006)